

DELTAGER OG PRODUCENT

LÆRERVEJLEDNING, SAMFUNDSFAG

OM TEMAET

Børn og unge vokser i dag op i et digitaliseret samfund og kommer hver dag i berøring med en række erfaringer med digitale redskaber, som har betydning for dem eller får betydning for dem. Her er de både med til at producere indhold i form af tekster, video og billeder m.m. og på den måde tager de del i det digitaliserede samfund. At deltage ansvarligt hænger derfor både sammen med en etisk og demokratisk fordring i forhold til menneskelige relationer men også viden og færdigheder i online produktion - hvilke formidlingsteknikker og virkemidler gøres der brug af og kan der gøres brug af? Hvordan bruges og misbruges data i den forbindelse?

INDHOLD

Temaet arbejder især ud fra en etisk dimension i forhold til:

- At være ansvarlig deltager og kritisk producent online
- At skabe dialog og refleksion over, hvordan elever deltager i online fællesskaber ud fra en etisk og demokratisk fordring
- At skabe dialog og refleksion over, hvordan elever aktivt forholder sig til online produktion og delinger

DIDAKTISKE PRINCIPPER

Elevaktiv

- At give plads til eksperimentel og undersøgende praksis i undervisningen
- At lade eleverne lære "med egen krop" gennem produktion og argumentation

Kritisk tænkning

- At præsentere elever for forskellige redskaber, begreber og modeller, der kan styrke deres fortolknings- og vurderingsevner

Flerstemmighed

- At bringe elever i dialog med hinanden og stoffet og dele "kontrollen" i klassen ved at arbejde aktivt med dialog
- At stille autentiske spørgsmål og udnytte elevsvar konstruktivt i undervisningen

Scenariebaseret - i “andres sko”

- At arbejde med empati og scenarier ved at lade elever leve sig ind i andres situationer og sted, ved at “gennemspille” forskellige perspektiver, valgmuligheder og handlingsforløb

OPGAVER

At være mig selfie - om identitet og selviscenesættelse

Varighed:

2-3 lektioner

Nøgleord:

Fortællinger, identitet og billedanalyse

Opgaven behandler fænomenet selfies og selfiekulturen. En opgave om selfies, stereotyper og det moderne menneskes jagt på anerkendelse, unges selvbilleder og identitetsdannelse. Her er det vigtigt, at eleverne får øje på, hvordan vi hele tiden konstruerer billeder af os selv og andre. At disse selvbilleder fungerer som fortællinger om os selv, og at disse fortællinger om os selv og andre er med til også at sætte “de andre” i bås.

Ressourcer fra sitet

Opgaven kan med fordel knyttes sammen med:

- **Diskussion:** *Snap du er på! Et øjeblik eller for evigt? - om hacking og billeddeling* under temaet *Deltager og producent*

Forberedelse

DR 3 YouTube kanal indeholder en serie, der hedder generation SOME, der på en satirisk måde viser selviscenesættelsen og selvfremstillingen. Filmene vil med fordel kunne bruges som optakt til opgaven.

Elevproduktion

Det kan være en idé at tage lidt udklædning og ting med, som eleverne kan bruge til deres selfie billeder.

Tegn på læring

Der er forslag til læringsmål samt læseguide til opgaven, som eleverne kan benytte sig af i besvarelsen af opgaven. Nedenfor er der derfor forslag til *tegn på læring*:

- Eleven anvender betegnelsen selfie korrekt og bruger begreber som stereotyp, propaganda og selvfremstilling i sin argumentation

- Eleven giver eksempler på, hvordan selfiekulturen er en del det moderne menneskes selvscenesættelse, socialisering og identitet
- Eleven producerer en udstilling med selfie billeder

Hvad gør læreren?

Eleverne skal i denne opgave arbejde med analyse, rollespil og produktion. Her vil det være en god idé, at starte undervisningen med en gennemgang af opgavens delelementer og derefter optræde i vejlederens rolle under gruppearbejdet. Ideen med opgaven er, at eleverne bliver bevidste om, hvordan vi selv og i samfundet iscenesætter os med et bestemt formål for øje.

Hvis opgaven er en del af et større tema om sociale medier kan der med fordel skabes fagligt overblik og struktur ved at arbejde med synopsis, rapport, portfolio o.l. Hermed kan eleverne styrke arbejdet med overordnede formulering af problemstillinger i forbindelse med temaarbejdet.

Eleverne skal primært arbejde i grupper eller to og to. Det er derfor vigtigt, at du som lærer gør det klart overfor grupperne, hvad deres rolle er og du har overvejelser omkring, hvordan grupperne fungerer bedst og er bedst afbalanceret. Det kan her være overvejelser om roller i gruppen og gruppens sammensætning.

Samtalen i klassen skal danne rum for dialog og diskussion. Derfor skal du som underviser, udover at være i vejlederens rolle undervejs i deres gruppearbejde, afslutte opgaven med en facilitering af elevernes udstillinger samt en klasses Diskussion som afslutning.

Hvad gør eleverne?

Eleverne skal arbejde i grupper både, når de arbejder med analyse, rollespil, produktion og forbereder deres udstilling. De skal undervejs gennem nogle steps i opgaven, hvor

grupperarbejdet derfor er af forskellig karakter. Det er vigtigt i den sammenhæng at arbejde med elevernes forforståelser (forventningsafstemning), at bevidstgøre eleverne om de arbejdsprocesser, de skal igennem og at hjælpe dem på vej i forhold til de roller, de får og har i gruppearbejdet.

Eleverne arbejder to og to eller i grupper både når de analyserer, arbejder med Selfies og roller og når de producerer og planlægger en udstilling. De skal først læse fagteksten og arbejde med spørgsmål til teksten. Herefter skal de arbejde med analyse og produktion af selfies som de til sidst præsenterer for klassen i form af en udstilling.

Et kig på etik - om at være online med omtanke

Varighed:

3-4 lektioner

Webetik, kritisk tænkning og digital dannelse

Opgaven behandler temaerne webetik og god netadfærd. Opgaven handler om at finde klassen samlede onlineregler eller gode handleanvisninger, når de begår sig online.

Opgaven kommer rundt om 4 grundlæggende positioner, som både handler om kritisk tænkning og etisk forståelse. Her er det vigtigt, at eleverne får øje på, hvordan digital

dannelse og etik både hænger sammen med at tænke sig om, dvs. bevare fornuften, og etikken, dvs. at behandle hinanden ordentligt.

Ressourcer fra sitet

Til opgaven bruges **redskabet**:

- Samtalekort

Opgaven kan med fordel knyttes sammen med:

- **Opgave:** *Online med omtanke - samtalen som værktøj* under temaet *Deltager og producent*
- **Opgave:** *Filmet og delt - om billeddeling uden samtykke* under temaet *Deltager og producent*
- **Opgave:** *Ansigtsløs kommunikation* under temaet *kommunikation og kildekritik*
- **Diskussion:** *Sneboldeffekten - om når ting går viralt* under temaet *Sociale medier, sociale virkeligheder*
- **Diskussion:** *Vi gider dig ikke mere - om digital mobning* under temaet *Deltager og producent*
- **Vally:** *Talk of the town*
- **Vally:** *Ferie for sjov*

Forberedelse

Det kan være en god idé at forberede eleverne til den at udarbejde de gode huskeregler ved at vise dem aktuelle cases fra dagspressen som optakt. Det kan være tilfælde, hvor

unge på en eller anden måde er blevet påvirket af bestemte oplevelser online, som eleverne kan bruge som eksempler i deres diskussion.

Læremidler

Sikker Chat under Red Barnet har en række undervisningsforløb til overbygningen, der kan bruges som supplement på redbarnet.dk/skole/sikkerchat

Center for rummelighed har en række små videoer om online mobning, som vil kunne anvendes som optakt. <http://rummelighed.org/> Medierådet for børn og unge har en YouTube-kanal, som indeholder en række små videoer, der også med fordel vil kunne inddrages. Det samme gør sig gældende med DR3

Tegn på læring

Der er forslag til læringsmål samt læseguide til opgaven, som eleverne kan benytte sig af i besvarelsen af opgaven. Nedenfor er der derfor forslag til *tegn på læring*:

- Eleven praktiserer og italesætter "hop af vognen" og "langsom på aftrækkeren" korrekt
- Eleven giver i deres argumentation eksempler på at være online med omtanke fra samfundsdebatten
- Eleven udarbejder gode huskeregler til at være kritisk og etisk deltager og producent på de sociale medier

Hvad gør læreren?

Eleverne skal i denne opgave primært arbejde med etiske og kritiske spørgsmål i forhold til digital dannelse. Her vil det være en god idé, at starte undervisningen med en gennemgang af det hjælperedskab, der hører til opgaven og derefter optræde i vejlederens rolle under gruppearbejdet. Ideen med opgaven er, at eleverne bliver bevidste om, hvordan man er online med omtanke bl.a. ved at udvikle gode huskeregler i fællesskab.

Hvis opgaven er en del af et større tema om sociale medier kan der med fordel skabes fagligt overblik og struktur ved at arbejde med synopsis, rapport, portfolio o.l. Hermed kan eleverne styrke arbejdet med overordnede formulering af problemstillinger i forbindelse med temaarbejdet.

Eleverne skal primært arbejde i grupper eller to og to. Det er derfor vigtigt, at du som lærer gør det klart overfor grupperne, hvad deres rolle er og du har overvejelser omkring, hvordan grupperne fungerer bedst og er bedst afbalanceret. Det kan her være overvejelser om roller i gruppen og gruppens sammensætning.

Samtalen i klassen skal danne rum for dialog og diskussion. Derfor skal du som underviser, udover at være i vejlederens rolle undervejs i deres gruppearbejde, afslutte opgaven med en facilitering af elevernes præsentation samt en klasses Diskussion som afslutning.

Hvad gør eleverne?

Eleverne skal arbejde i grupper, både når de arbejder med samtalekort, deres temaer og når de forbereder deres huskeregler, produkt og præsentationer. De skal undervejs gennem nogle steps i opgaven, hvor gruppearbejdet derfor er af forskellig karakter. Det er vigtigt i den sammenhæng at arbejde med elevernes forforståelser

(forventningsafstemning), at bevidstgøre eleverne om de arbejdsprocesser, de skal igennem og at hjælpe dem på vej i forhold til de roller, de får og har i gruppearbejdet.

Eleverne arbejder to og to eller i grupper. De skal først læse fagteksten og arbejde med spørgsmål til teksten. Herefter skal de arbejde med en række etiske spørgsmål både i samtale- og produktform og udvikle klassens huskeregler som de til sidst præsenterer for et publikum udenfor klassen.

Online med omtanke - samtalen som værktøj

Varighed:

2-3 lektioner

Nøgleord

Webetik, kritisk tænkning og digital dannelse

Opgaven behandler temaerne webetik og god netadfærd. Opgaven bruger den sokratiske samtale og dens præmisser som ramme for at facilitere diskussionen blandt elever om hvad god netadfærd er og indebærer.

Ressourcer fra sitet

Til opgaven bruges **redskaberne:**

- Samtalekort
- Online med omtanke - den sokratiske samtale

Opgaven kan med fordel knyttes sammen med:

- **Opgave:** *Et kig på etik - om at være online med omtanke* under temaet *Deltager og producent*
- **Opgave:** *Filmet og delt - om billeddeling uden samtykke* under temaet *Deltager og producent*
- **Opgave:** *Ansigtsløs kommunikation* under temaet *kommunikation og kildekritik*
- **Diskussion:** *Sneboldeffekten - om når ting går viralt* under temaet *Sociale medier, sociale virkeligheder*
- **Diskussion:** *Vi gider dig ikke mere - om digital mobning* under temaet *Deltager og producent*
- **Vally:** *Talk of the town*
- **Vally:** *Ferie for sjov*

Forberedelse

Det kan være en god idé at forberede eleverne ved at vise dem aktuelle cases fra dagspressen som optakt. Det kan være tilfælde, hvor unge på en eller anden måde er blevet påvirket af bestemte oplevelser online, som eleverne kan bruge som eksempler i deres diskussion.

Læremidler

Sikker Chat under Red Barnet har en række undervisningsforløb til overbygningen, der kan bruges som supplement på redbarnet.dk/skole/sikkerchat

Center for rummelighed har en række små videoer om online mobning, som vil kunne anvendes som optakt. <http://rummelighed.org/> Medierådet for børn og unge har en YouTube-kanal, som indeholder en række små videoer, der også med fordel vil kunne inddrages. Det samme gør sig gældende med DR3

Tegn på læring

Der er forslag til læringsmål samt læseguide til opgaven, som eleverne kan benytte sig af i besvarelsen af opgaven. Nedenfor er der derfor forslag til *tegn på læring*:

- Eleven praktiserer dialog og samtale ud fra principper fra den sokratiske samtale
- Eleven giver i deres argumentation eksempler på at være online med omtanke
- Eleven udarbejder på baggrund af den sokratiske samtale præsentationer om være kritisk og etisk deltager og producent på de sociale medier.

Hvad gør læreren?

Eleverne skal i denne opgave primært arbejde med etiske og filosofiske spørgsmål i forhold digital dannelse. Her vil det være en god idé, at starte undervisningen med en gennemgang af det hjælperedskab, der hører til opgaven og derefter optræde i vejlederens rolle under gruppearbejdet. Ideen med opgaven er, at eleverne bliver bevidste om, hvordan man er online med omtanke.

Hvis opgaven er en del af et større tema om sociale medier kan der med fordel skabes fagligt overblik og struktur ved at arbejde med synopsis, rapport, portfolio o.l. Hermed kan eleverne styrke arbejdet med overordnede formulering af problemstillinger i forbindelse med temaarbejdet.

Eleverne skal primært arbejde i grupper eller to og to. Det er derfor vigtigt, at du som lærer gør det klart overfor grupperne, hvad deres rolle er og du har overvejelser omkring, hvordan grupperne fungerer bedst og er bedst afbalanceret. Det kan her være overvejelser om roller i gruppen og gruppens sammensætning.

Samtalen i klassen skal danne rum for dialog og diskussion. Derfor skal du som underviser, udover at være i vejlederens rolle undervejs i deres gruppearbejde, afslutte opgaven med en facilitering af elevernes præsentation samt en klassesdiskussion som afslutning.

Hvad gør eleverne?

Eleverne skal arbejde i grupper, både når de arbejder med samtalekortene, deres hitlister og når de forbereder deres præsentationer. De skal undervejs gennem nogle steps i opgaven, hvor gruppearbejdet derfor er af forskellig karakter. Det er vigtigt i den sammenhæng at arbejde med elevernes forforståelser (forventningsafstemning), at bevidstgøre eleverne om de arbejdsprocesser, de skal igennem og at hjælpe dem på vej i forhold til de roller, de får og har i gruppearbejdet.

Eleverne arbejder to og to eller i grupper. De skal først læse fagteksten og arbejde med spørgsmål til teksten. Herefter skal de arbejde med samtalen som værktøj og selv udforske om de kan skabe en samtale ud fra principper bag den sokratiske samtale.

Vally i samfundsfag

Vally er en pige på 14 år. Hun har det med at dumme sig online. *Vally* er en fiktiv karakter, der går igen under alle 4 temaer. *Vally* er blevet til via inspiration fra diverse artikler og overskrifter fra aviser. Hun kan bruges som optakt til forløb, når I sammen

med eleverne vil sætte spot på nogle af de fænomener, de sociale medier har afstedkommet.

Vally er tænkt som en gennemgående figur, som man vil kunne benytte i en mere fri struktur. Hun ville kunne fungere som inspirationskilde til opstart af forløb o.l., til debat og diskussion i forhold til nogle af de fænomener, der foregår online. Hun vil derfor kunne indgå mere bredt i temaer om socialisering og identitetsskabelse i dag.

Dilemmaterning (storycube) i samfundsfag

Terningen "Story Cube" indeholder en række primært etiske dilemmaer som kan diskuteres frit i klassen som en del af klassens samlede opstart, opsamling eller blot som en del af gruppearbejdet. Spillet kan eventuelt stilladseres yderligere i forhold til at give eleverne bestemte roller og nedsætte et debatpanel (se nedenfor) eller arbejde med en slags matrix-gruppeinddeling, hvor de elever der har fået tildelt rollerne også klædes på af en gruppe.

Debatklubben præsenterer!

Eleverne er parate. En skarp studievært venter med spænding på at modtage sine gæster, et debatpanel på 6 tændte debattører! En politiker, en kendis, en journalist, en ekspert, et øjenvidne og politiet venter i kulissen. Lyset dæmpes og publikum sidder klar med deres like-fingre og pap-emojis! Jinglen går i gang, og der zoomes ind.